

سخنرانی دبیر کل سازمان همکاری شانگهای

آقای بولات نورقلی‌اف دبیرکل سازمان شانگهای که بنا به دعوت وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به کشورمان سفر کرده بود، در تاریخ ۱۳/۹/۸۷ در دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی سخنرانی نمود. متن سخنرانی ایشان به شرح زیر است:

منطقه‌ای کمتر مشاهده می‌شود. تصمیماتی که در اجلاس سران گرفته می‌شود توسط دبیرخانه سازمان پیگیری می‌شود، در واقع از وظایف دبیرخانه انجام هماهنگی بین کشورهای عضو می‌باشد. مهمترین هدف از بنیان‌گذاری سازمان شانگهای موضوعات امنیتی از جمله مبارزه با تهدیدهای ناشی از افراط‌گرایی، تروریسم، جدایی‌طلبی و قاچاق مواد مخدر و بررسی راهکارهای مقابله با بلایای طبیعی است که همواره در دستور کار سازمان شانگهای قرار داشته و در حال حاضر به صورت فعال از سوی اعضا در حال پیگیری است.

این سازمان همچنین به دنبال تعریف ترتیبات امنیتی مطمئنی برای مقابله با گسترش قاچاق مواد مخدر است. سازمان شانگهای در مورد مشکلات افغانستان کار گروه ویژه‌ای تشکیل داده، تا نمایندگان ۶ کشور به همراه نماینده افغانستان دیدارهایی انجام دهند و در خصوص مسائل و مشکلات این منطقه چاره‌اندیشی کنند. همچنین سازمان شانگهای کنفرانس بین‌المللی را در خصوص

سازمان همکاری شانگهای با قدمتی ۷ ساله همواره بر هدف اولیه خود یعنی ارتقای سطح امنیت، ثبات و صلح در محدوده مسؤولیت‌های تعریف شده ۶ کشور مؤسس آن تأکید نموده است. این سازمان برای نزدیکی کشورهای عضو تلاش می‌کند تا بتوانند برداشت درستی از وضعیت منطقه داشته و در زمانی که مشکلی در خاک این کشورها رخ می‌دهد تصمیم مشترکی اتخاذ نمایند. فرآیند اصلی تصمیم‌گیری در این سازمان از طریق جلسات سالیانه سران انجام می‌شود. اولین جلسه سران در تاریخ ۱۵ ژوئن سال ۲۰۰۱، برگزار شد و مقرر گردید جلسات سران همواره در همین تاریخ برگزار شود. با این وجود، زمان اجلاس اخیر به علت بازی‌های المپیک در زمان مقرر انجام نگردید. اما جلسه آتی سران در سن پترزبورگ روسیه در همان تاریخ مقرر برگزار می‌شود. از طرف دیگر در هر ۷ اجلاس گذشته، رؤسای جمهور کشورهای عضو شرکت داشتند که می‌توان گفت این امر نشانه اهمیت و جایگاه سازمان دومین اعضا است که در میان سایر سازمان‌های

مسائل افغانستان در بهار ۲۰۰۹ پیش‌بینی کرده‌است. البته فکر نمی‌کنیم که کلید تمام مشکلات افغانستان در دست این سازمان باشد. افغانستان در حال حاضر امنیت ندارد و از زمانی که نیروهای خارجی وارد افغانستان شده‌اند، امنیت در این کشور بدتر شده است. کمک‌هایی که سازمان‌های بین‌المللی به افغانستان ارسال می‌کنند به توسعه، امنیت و کاهش تولید و قاچاق مواد مخدر در این کشور کمکی نمی‌کند. هم‌اکنون به جز شهر کابل، دیگر شهرهای افغانستان از امنیت برخوردار نیست. البته ما به دنبال حذف اتحادیه اروپا و ناتو از افغانستان نیستیم و سعی می‌کنیم از تمامی سازمان‌ها و کشورهای درگیر با مسائل افغانستان از جمله کشورهای که مرز مشترک دارند دعوت بعمل آوریم. استراتژی آینده این سازمان بر همکاری با گروه ۴+۶ استوار است و این همکاری در سرفصل روابط سازمان قرار دارد. به اضافه گفتگو با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از اولویت‌های این سازمان است.

آقای نورقلی‌اف افزود ما فکر می‌کنیم که باید فعالیت‌های آینده سازمان با وضعیت‌های منطقه‌ای تطبیق داده شود. ما در سازمان شانگهای به همکاری‌های اقتصادی و تجاری اهمیت زیادی می‌دهیم، مبارزه با تهدیدهای امنیتی در کنار توسعه همکاری‌های همه‌جانبه اقتصادی و تجاری، در دستور کار سازمان شانگهای قرار دارد. هم‌اکنون ۱۲۳ پروژه در دستور کار اجلاس سران سازمان شانگهای قرار دارد. ۸۵ پروژه نیز باقیمانده که وزرای سازمان شانگهای باید در مورد اینکه کدام یک از این پروژه‌ها عملی هستند، تصمیم بگیرند. طرح‌های اقتصادی که موفقیت‌بخش نیستند باید مورد بازنگری جدی قرار بگیرد. بحران اقتصادی کنونی جهان، اقتصاد اعضای سازمان شانگهای را متاثر کرده است و سازمان

شانگهای باید برنامه‌ها و طرح‌های ملی را برای جلوگیری از این تأثیرات ارائه دهد.

ما باید موضوع بحران مالی جهانی، بحران غذایی و انرژی را در دستور کار قرار دهیم و بر این عقیده هستیم که هیچ بحرانی را نمی‌توان با زور حل کرد. راه حل نهایی این است که تمام نقش‌آفرینان برای حل این مشکلات مشارکت داشته باشند و برای نظرات دیگران احترام قائل شویم. اینکه یک نفر ایدئولوژی خود را تحمیل کند، اصلاً پسندیده نیست و چنین نگرشی در جهان آینده جایگاهی ندارد. درخصوص جمهوری اسلامی ایران و سازمان همکاری شانگهای، از آنجایی که ایران عضو ناظر این سازمان است، ما تجربه مثبتی با ایران داشته‌ایم و نیاز داریم از تجربیات ایران برای تقویت سازمان شانگهای استفاده کنیم. البته سازمان همکاری شانگهای در زمان تاسیس تصمیمی برای گسترش اعضا نداشت و اصول کنونی ما بر گسترش نیست و تا به حال چنین تصمیمی نداشته‌ایم. البته سازمان شانگهای مشغول مطالعه و بررسی ملاک‌های عضویت و گسترش است. گسترش این سازمان مسأله‌ای پیچیده، مهم و زمان‌بر است و از آنجایی که نحوه تصمیم‌گیری در این سازمان بر اساس اجماع همه کشورهای عضو صورت می‌گیرد، تا زمانی که به ملاکی جامع که مورد قبول همه اعضا باشد، برسیم؛ نمی‌توانیم در مورد گسترش سازمان تصمیمی بگیریم. البته سازمان شانگهای با ۴ کشور ایران، پاکستان، هند و مغولستان که هم‌اکنون اعضای ناظر سازمان هستند، براساس اولویت‌هایی که تعریف می‌کنند و ظرفیت‌هایی که در عرصه‌های مختلف دفاعی، اقتصادی و سیاسی دارند، مشارکت می‌کند.

پس از ارائه سخنرانی، آقای نورقلی‌اف در پاسخ به سوالات مطروحه در مورد بحران به وجود آمده میان هند

می‌باشند. سال گذشته سازمان همکاری شانگهای با سازمان اکو تفاهمنامه همکاری به امضا رساند. در جلسه‌ای که در محل دبیرخانه اکو داشتیم، راهکارهای اجرایی این تفاهمنامه را بررسی و در این خصوص سندی به امضا رساندیم و امیدواریم این همکاریها میان دو سازمان گسترده شود.

ستاره ملک‌آسا

مرکز مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز

و پاکستان اظهار داشت: هند و پاکستان از شرکای مهم سازمان شانگهای هستند و تلاش می‌کنیم آنها را متقاعد نماییم که برای ریشه‌کنی تروریسم و افراط‌گرایی در منطقه با هم مشارکت و همکاری داشته باشند. شاید هدف نهایی تروریست‌ها، ایجاد اختلاف بین دو کشور باشد و هند و پاکستان باید این موضوع را درک کنند.

وی در پایان در مورد نقش قوی سازمان اکو برای یکپارچگی اقتصادی کشورهای عضو خود اظهار داشتند: اکثر اعضای ناظر سازمان شانگهای عضو سازمان اکو